Vol. 7, No. 1, 2025, PP: 34-47 ISSN: 2717-1345

Journal of Studies and Research in Behavioral Sciences

Homepage: https://jobssar.ir

Original Research Article

Predicting emotional alexithymia based on personality traits in adolescents

Saideh Shakouri [1]

1- Master of Family Counseling, Islamic Azad University of North Tehran, Tehran, Iran

ARTICLE INFO

Article History

Date Received: 4 September 2024

Date Revised: 7 December 2024

Date Accepted: 31 December 2024

Date published: 9 May 2025

Keywords

Emotional alexithymia, personality traits, adolescent girls.

Corresponding Author Email:

Saideh_shakouri@gmail.com

ABSTRACT

This study aimed to determine the prediction of emotional alexithymia based on personality traits in adolescent girls in Tehran. The present study method was descriptive, correlational, and applied in terms of purpose. The statistical population of the study included all adolescent girls in District 4 of Tehran who were studying in second-year secondary schools, of which 210 were randomly selected using the Cochran formula sample size determination method. The tools used in this study were the Toronto Emotional Alexithymia Questionnaire (1994) and the Neo-Costa and McGarry Personality Traits (1992). Statistical methods and data analysis were performed in two parts: descriptive and inferential. The analysis and examination of research hypotheses were performed using statistical tests (Pearson correlation coefficient and multivariate regression analysis). To determine the normality of the data, the Kolmogorov-Smirnov one-sample test was examined and analyzed with SPSS-23 software. The findings of the study indicated that personality traits can predict emotional alexithymia in female adolescents in Tehran ($p<0.05$). Accordingly, it can be concluded that personality traits can predict emotional alexithymia in female adolescents in Tehran. Finally, it can be suggested that students with emotional alexithymia should be supported by their families, teachers, schools, and peers, and in this way improve their expression of emotions. It is also better for teachers to create an environment with the least amount of tension and stress in the classroom and school for students, and in this way increase their expression of emotions. Finally, teachers should have sufficient information about basic psychological needs and take action to meet these needs in students, and in this way improve their emotions.

How to cite this article:

Shakouri, S. (2025). Predicting emotional alexithymia based on personality traits in adolescents. *Journal of Studies and Research in Behavioral Sciences*, 7(1), 34-47.

©2023 The author(s). This is an open access article distributed under Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC), which permits use, sharing, adaptation, distribution and reproduction in any medium or format, as long as you give appropriate credit to the original author(s)and the source.

Publisher: Chatre Andisheh International Publishing Institute

دوره ۷، شماره ۱، ۱۴۰۴، صفحه: ۳۴ تا ۴۷ شاپا: ۱۳۴۵-۲۷۱۷

مطالعات و تحقیقات در علوم رفتاری

Homepage: https://Jobssar.ir

مقاله پژوهشی

پیش بینی ناگویی هیجانی براساس ویژگی های شخصیتی در نوجوانان

سعیده شکوری [۱]

۱- کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، دانشگاه آزاد اسلامی تهران شمال، تهران، ایران

اطلاعات مقاله

سابقه مقاله

تاریخ دریافت: ۱۴۰۳/۰۶/۱۴

تاریخ بازنگری: ۱۴۰۳/۰۹/۱۷

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۳/۱۰/۱۱

تاریخ انتشار: ۱۴۰۴/۰۲/۱۹

واژه‌های کلیدی

ناگویی هیجانی،

ویژگی های شخصیتی،

نوجوانان دختر.

چکیده

این پژوهش با هدف تعیین پیش بینی ناگویی هیجانی بر اساس ویژگی های شخصیتی در نوجوانان دختر شهر تهران انجام شد. روش پژوهش حاضر توصیفی از نوع همبستگی و از حیث هدف در زمره پژوهش های کاربردی بود. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دختران نوجوان منطقه ۴ شهر تهران که در مدارس متوسطه دوره دوم مشغول به تحصیل بودند، که با روش تعیین حجم نمونه فرمول کوکران ، ۲۱۰ نفر از آنها بشیوه تصادفی انتخاب شدند. ابزار مورد استفاده در این پژوهش پرسشنامه‌ی ناگویی هیجانی تورنتو(۱۹۹۴)، ویژگی های شخصیتی نئو کاستا و مک گری (۱۹۹۲)بودند. روش های آماری و تجزیه و تحلیل داده ها در دو بخش توصیفی و استنباطی انجام شد. تحلیل و بررسی فرضیه های پژوهشی با استفاده از آزمون آماری (ضریب همبستگی پیرسون و تحلیل رگرسیون چند متغیره) صورت گرفت. جهت تعیین نرمال بودن داده ها از آزمون کولموگروف اسمیرنوف تک نمونه ای مورد بررسی قرار گرفت و با نرم افزار SPSS-23 مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت. یافته های پژوهش مشخص نمودند ویژگی های شخصیتی می تواند ناگویی هیجانی نوجوانان دختر شهر تهران را پیش بینی کند (۰.۰۵>□). بر این اساس می‌توان نتیجه گرفت که ویژگی های شخصیتی می تواند ناگویی هیجانی نوجوانان دختر شهر تهران را پیش بینی کند. در نهایت می‌توان پیشنهاد کرد دانش آموزانی که ناگویی هیجانی دارند از طرف خانواده، معلمان، مدرسه و همسالان مورد حمایت قرار گیرند و از این طریق باعث بهبود بیان هیجانات آنان گردند. همچنین بهتر است معلمان به ایجاد فضایی با کم ترین میزان تنش و استرس در کلاس درس و مدرسه برای دانش آموزان اقدام کنند و از این طریق بیان هیجانات آنان را افزایش دهند. در آخر، معلمان اطلاعات کافی در مورد نیازهای روان شناختی اساسی داشته و در برآورده کردن این نیازها در دانش آموزان اقدام کرده و از این طریق باعث بهبود هیجانات در آنان شوند.

ایمیل نویسنده مسئول

Saideh_shakouri@gmail.com

استناد به این مقاله: شکوری، سعیده. (۱۴۰۴). پیش بینی ناگویی هیجانی براساس ویژگی های شخصیتی در نوجوانان. *مطالعات و تحقیقات در علوم رفتاری*، ۷ (۱)، ۳۴-۴۷.

ناشر: موسسه انتشارات بین المللی چتر اندیشه

Creative Commons: CC BY 4.0

مقدمه

تقریباً تمامی متخصصین روانشناسی و علوم تربیتی بر این باورند که دوره نوجوانی حساس ترین، بحرانی ترین و مهم ترین دوره رشد هر انسان می باشد. در این دوره فرد به بلوغ می رسد، در پی کشف هویت خود است و به دنبال استقلال و جدایی از وابستگی های دوره کودکی است. به همین دلیل در این دوره نوجوانان دارای وضعیت روانی با ثباتی نیستند و در همین دوره هست که معمولا بیشترین مشکلات رفتاری و هیجانی برای نوجوانان به وجود می آید. در نظریه کولمن۱، هر یک از مشکلات نوجوانان در سن تقویمی خاص به نقطه اوج تنش خود می رسد که با توجه به تفاوت های جنسیتی تغییر پذیر است و هر زمان که سن اوج تنش برای چند مسئله یا مشکل همزمان شود، سازگاری نوجوان دچار مشکل می شود و در چنین وضعیتی است که مشکلات رفتاری برای آنان بیشتر نمایان می شود (هولینگ۲ و همکاران، ۲۰۰۷). وقتی که این مهارت در نوجوانان خوب پرورش یافته باشد، بیشتر می توانند هنگامی که موضوعی از نظر هیجانی ایشان را منفعل یا مملو از انرژی می کند، به سادگی از مهارت بازشناخت خود استفاده کنند، دلیل و چرایی آن را شناسایی کنند، و در مورد تداوم مشارکت با افراد، فعالیت ها، یا والدین با آن، تصمیماتی مبتنی بر اطلاعات کافی و درست تر اتخاذ کنند (اربابی،۱۳۹۶).

بر اساس شواهد، کودکانی که در محیط هایی بزرگ شده اند که از نظر جسمانی و هیجانی ناآرام و ناامن بوده و از آشکارسازی هیجان ها ممانعت به عمل می آمده است، مقابله موفق با حالت های هیجانشان را یاد نمی گیرند و در نتیجه از تجربه هیجان ها ناراحت می شوند (پیس، کاوانا، گیدوسی، بیزی۳، ۲۰۱۵). به عبارتی دیگر، افرادی که در کودکی مجبور شده اند هیجان های خود را بازداری کنند یا با احساسات و عواطف آنها بدرفتاری شده است، در مراحل بعدی زندگی در تنظیم هیجان های خود با مشکل مواجه خواهند شد. این دشواری و فقدانِ سرمشق های مناسب برای ابراز هیجان می تواند به نگرانی و دوسوگرایی در ابراز احساسات منتهی شود. لذا نارسایی در بازشناسی، آشکارسازی، پردازش و تنظیم هیجان ها، به عنوان مشخصه اصلی ناگویی هیجانی در افراد ناایمن "محصول مراقبت نابسنده و محیط رشدی ناایمن" به حساب می آید. بر اساس دیگر یافته این پژوهش، کمالگرایی خودمحور، به صورت مثبت، ناگویی هیجانی را پیش بینی می کند. این یافته ها همراستا با یافته های دیگر پژوهش های این حوزه می باشد (مارسرو و همکاران۴، ۲۰۱۱).

[1] Colman
[2] Holling
[3] -Pees&Cavana&Gedosee&Bazee
[4] -Marsor

ویژگی های شخصیتی، متغیر دیگری است که در رهبری اثربخش موثر است. در معادلات رفتار سازمانی یکی از متغیرهای روانی، شخصیت فرد است. انسان موجودی است پیچیده که ویژگی‌های او نه تنها منحصر به فرد است، بلکه ویژگی‌های فردی ثابتی نیز ندارد، به این معنا که در مقابل پدیده‌های مشابه رفتار یکسانی از او سر نمی‌زند و به این ترتیب کمتر می‌توان واکنش‌های رفتاری را به طور دقیق پیش‌بینی کرد. به نظر اتکینسون و هیلگارد شخصیت عبارت است از الگوهای رفتار و شیوه‌های تفکر که سازگاری فرد با محیط را تعیین می‌کند. شلدون نیز معتقد است شخصیت سازمان پویای جنبه‌های ادراکی، انفعالی، ارادی و بدنی آدمی است. پرون بر این عقیده است که شخصیت بیانگر آن دسته از ویژگی‌های فرد است که الگوهای ثابت رفتاری را نشان می‌دهد (براهنی و دیگران،۱۳۹۵). در نهایت هدف این تحقیق تعیین پیش بینی ناگویی هیجانی بر اساس ویژگی های شخصیتی در نوجوانان دختر شهر تهران بود.

بیان مسئله

نوجوانی[1] دوره گذر از مرحله انتقال کودکی به بزرگسالی است و در فرهنگ های مختلف به شکل های متفاوتی است(اوحدی ، ۱۳۹۸). به طور کلی نوجوانان در زندگی با اتفاقات پر تنشی که عواطف منفی را در آن ها بوجود می آورد روبرو هستند که این محرک های پراسترس باعث کاهش عملکرد در مدرسه و مانع از ادامه روابط بین فردی با همسالان آن ها می شود و همین اتفاقات اغلب می تواند مشکلات عاطفی و رفتاری نوجوانان را در آینده پیش بینی کند. نوجوانان دختر مشکلات و ترس های خود را بیشتر گزارش داده و در مقابل فشارهای روانی در مقایسه با پسران آسیب پذیرتر می باشند. از طرفی هر نوجوان در هر لحظه یا در تمام دوران نوجوانی در معرض آشفتگی روحی قرار دارد. تجربه هیجانات منفی از قبیل افسردگی، اضطراب، استرس، خشم، کینه، نفرت، حسادت و غیره همواره برای انسان ها مشکلاتی به دنبال داشته است، این سبک های هیجانِ منفی مدت طولانی است که به عنوان پیش بینی کننده های خطر ابتلا به بیماری و مرگ و میر محسوب می شوند(کوهن[2]، ۲۰۱۹). نوجوانی، بلوغ و جوانی دوران حساس زندگی هر فرد هستند. دوران نوجوانی زمانی است که تغییرات ظاهری و درونی با هم همراه می‌شوند تا کمال فرا رسد. در این دوران نه تنها رشد جسمانی آهنگی سریع دارد، بلکه تکامل احساسات، روابط اجتماعی و منطقی نیز حرکتی تند و رو به جلو دارند. (قره بگلو ۱۳۹۷) معتقد است که بی‌شک سلامت جسمی، روحی و روانی در این مقطع زندگی اساس احساسات زیبا و تجربیات موفق است. نوجوان بلوغ را تجربه می‌کند و تنها با دانش از وقایع این دوران است که می‌تواند به خوبی از تغییرات روحی و جسمی خود استقبال کند و خود را در جهت رشد و رسیدن به استقلال مهیا کند. سلامت روح و جسم کلید برخورد صحیح با این تغییرات

[1] Adolescence
[2] Cohen

بالقوه‌ی مثبت است. او باید روش‌های حفظ سلامت خود را بشناسد و با آگاهی بر تهدیدات بیرونی مقابله کند و در عین حال از جوانی خود لذت برده و آن را در خدمت ارتقاء خود و جامعه به کار گیرد (افخمی وهمکاران (1396). بررسی مشکلات نوجوانانِ مبتلا به ناگویی هیجانی در حوزه‌های بین فردی و روابط با دیگران، در سال‌های اخیر مورد توجه پژوهشگران قرارگرفته است. مونتی باروکی، کودیسپوتی، بالدارو و روسی (۲۰۱۹) دریافتند که ناگویی هیجانی با نیاز برای دریافت تأیید از سوی دیگران، ترس و ناراحتی از صمیمیت با دیگران و عدم اهمیت به روابط با دیگران ارتباط دارد. وان‌هیلو، دسمیت، مگانک و بوگرت (۲۰۱۷) نشان دادند که ناگویی هیجانی با سطوح پایین عاطفه و پیوند با دیگران، عدم بیان مشکلات خود به دیگران و راهبردهای مقابله‌ای نامناسب در موقعیت‌های بین فردی مرتبط است. هامفریز، وود و پارکر (۲۰۱۹) در مطالعه‌ی خـود روی ۱۵۸ دانشجوی مقطع کارشناسی دریافتند که بین نـاگویی هیجانی و رضایت‌مندی پایین ارتباط وجود دارد. همچنین نتایج پژوهش مؤمنی و همکاران (۲۰۱۸) نشان داد که متغیرهای عاطفه‌ی منفی، ناگویی هیجانی و خود آگاهی هیجانی به ترتیب ۹۴، ۹۵ و ۹۲ درصد توان پیش‌بینیِ اقدام به روابط ناپایدار را دارند. بر این اساس با توجه به بار عاملی متغیرها، توان ناگویی هیجانی برای پیش‌بینی ویژگی های شخصیتی بیشتر بود. عامل دیگری که درزمینه‌ی نوجوانان مطرح است، ویژگی های شخصیتی آن ها می باشد. ویژگی های شخصیتی به حالتی گفته می‌شود که در آن فرد، فقدان روابط با دیگران را ادراک یا تجربه می‌کند. ویژگی های شخصیتی و تنهایی با دو ویژگی انزوای اجتماعی و انزوای هیجانی شناخته می‌شوند (هسه و هاوکلی، ۲۰۱۷). ویژگی های شخصیتی و انزوای هیجانی بر فقدان دلبستگی دوستانه دلالت می‌کنند و همچنین به دلیل فقدان مهارت‌های اجتماعیِ لازم در برقراری و تداوم روابط دوستانه و نزدیک زمینه شکست را در نوجوانان دختر فراهم می آورد و این افراد در روابط اجتماعی، مضطرب و نسبت به طرد شدن حساس هستند (عیسی‌نژاد و باقری، ۱۴۰۰)؛ نوجوانان دختر در برقراری روابط دوستانه، انجام دادن فعالیت‌های اجتماعی، شرکت در گروه‌ها، لذت بردن از مهمانی‌ها و در کنترل محیط با مشکل مواجه می‌شوند. آن‌ها همچنین خود را منفی، کم‌ارزش، حقیر، دوست‌نداشتنی و ازنظر اجتماعی نالایق می‌دانند و عزت‌نفس پایین‌تری دارند (استوکس[1]، ۲۰۱۷). ارتباط بین ابعاد شخصیتی مدل پنج عاملی و آسیب شناسی روانی در پژوهش های گسترده ای بررسی شده است؛ بنابراین ادغام مدل پنج عاملی شخصیت در حوزه روان درمانی، زمینه مناسبی را برای تحول و بهبود درمان های موثرتر فراهم خواهد کرد (رافضی، اصغری و مشایخ، ۱۳۹۶). کاستا و مک‌کری شخصیت را در امتداد پنج بعد یا پنج عامل اصلی شامل روان‌نژند گرایی (تمایل به تجربه اضطراب، تنش، خودخوری، خصومت و تکانشوری، کمرویی، افسردگی و عزت‌نفس پایین)، برون‌گرایی (تمایل برای مثبت بودن، قاطعیت، تحرک، مهربانی و اجتماعی بودن)، گشودگی (تمایل به کنجکاوی، هنرنمایی، خردورزی، انعطاف‌پذیری، روشنفکری و نوآوری)، دلپذیر بودن (تمایل به گذشت،

[1] -Estoces

مهربانی، سخاوتمندی، اعتماد ورزی، همدلی، فرمان‌برداری، فداکاری و وفاداری) و باوجدان بودن (تمایل به سازمان‌دهی، کارآمدی، قابلیت اعتماد، خویشتن‌داری، منطق‌گرایی و تعمق) توصیف کرده‌اند (حمیدی، ۱۳۹۴). همچنین اثرات شخصیت بر عملکرد فردی در حوزه روابط زناشویی مورد توجه قرار گرفته است، که برای این منظور در این پژوهش و هدف آرمانی آن که بهبود عملکرد فردی است و بر اساس رضایتمندی زناشویی است مورد توجه قرار گرفته است. نتایج این مطالعات نشان دهنده ارتباط سطوح بالای عواطف منفی یا روان رنجورخویی به صورت همزمان و آینده نگر با کیفیت و رضایت کمتر در زندگی می باشد. علاوه بر این زوجینی که سطوح بالای روان رنجورخویی را گزارش می کنند، انگیزه کمتری در زندگی گزارش می کنند. پژوهش حاضر به منظور پاسخ گویی به این سوال اصلی صورت بندی شده است که می توان خودآگاهی هیجانی و ویژگی های شخصیتی را براساس ناگویی هیجانی دختران نوجوان شهر تهران پیش بینی کرد؟

اهمیت و ضرورت پژوهش

نوجوانان دختر هیجانات و استرس های خود را معمولا با شکایت های جسمانی، احساس تنش و کناره گیری از اجتماع درونسازی کرده وبسیار آسیب پذیر می باشند(اوحدی، ۱۳۹۸) میزان اختلالات کودکان و نوجوانانِ ۶ تا ۱۸ سال در مجموع بین پسرها ۲۴ درصد و دخترها ۲۰ درصد است، همچنین ناگویی هیجانی در گروه سنی ۶ تا ۹ سال ۲۲ درصد و در گروه سنی ۱۰ تا ۱۴ سال ۲۳ درصد برآورد شده است. ناگویی هیجانی در میان گروه سنی ۱۵ تا ۱۷ سال میان دختر و پسر به دلیل بروز دوران بلوغ و نابسامانی‌های بدنی، طبق آمار ارائه شده ۲۱ درصد را نشان می‌دهد. در مورد میزان ناگویی هیجانی در جامعه شهری و روستایی طبق آمار، این میزان در جامعه شهری ۲۳ درصد و در روستاها حدود ۱۸ درصد است. درخصوص میزان اختلالات رفتاری میان نوجوانان (دختران و پسران)، اختلالات خلقی و افسردگی حدود ۲ درصد پسرها و دخترها را درگیر کرده که در این زمینه اختلالات خلقی در بین دخترها بیشتر از پسران است و اختلالات اضطرابی در دختران ۱۴ درصد است که بالاترین میزان اختلال اضطرابی به شمار می‌رود. بر اساس آمار سال ۹۷ ناگویی هیجانی حدود ۴ درصد و ویژگی های شخصیتی و لجبازی، مخالفت ورزی و تیک عصبی حدود ۸ درصد است که بالاترین میزان ناهنجاری های رفتاری را به خود اختصاص می‌دهد. مجموع کل اختلالات رفتاری در میان نوجوانان ۲۲ درصد در سطح کشور است و میزان اختلالات در ۳۱ استان کشور احصا شده که این رقم در هر استان متغیر است و نگرانی فراوانی را برای جامعه نوجوانان بدنبال داشته است. در دنیا کمتر نوجوانی را خواهیم یافت که دارای مشکل نباشد؛ مسائل درس و مدرسه، دوستان و آشنایان و مسائل رفتاری از جمله این مشکلات است و عدم پیگیری مشکل، اختلالات دیگری را برای نوجوانان و به دنبال آن برای خانواده به همراه خواهد داشت(محمدی،۱۳۹۸). برابر بررسی های پژوهشی تا به حال در ایران

پژوهش هایی درباره خودآگاهی در نوجوانان انجام شده است ولیکن پاسخگوی جامعه نوجوانان نبوده و همین امر یکی از دغدغه های محقق تلقی می شود، بطوریکه امروزه پژوهش‌های کاربردی در حوزه تعلیم وتربیت به ویژه در زمینه دختران با رویکرد خلاقانه و روشمند برای تحلیل و فهم و بروز هیجانات از هیجانات و رخدادها و رفتارها از اهمیت و ضرورت خاصی برخوردار است. در چرخه تحوّلی و رشدیِ دخترانِ نوجوان در طول زندگی (از نوجوانی تا بزرگسالی) دوره نوجوانی دوره بسیار مهم و حیاتی است؛ اهمیت این دوره از آنجایی است که در این دوره، رشد و تحول در زمینه جسمی، خلقی و اجتماعی رخ می‌دهد و اگر دختران نوجوان سرمایه‌های وجودی خود را کشف کنند و رشد دهند در آینده برای پذیرش مسئولیت در زندگی و مدیریت خویشتن و خانواده موفق‌تر خواهند بود. نگاه به دوره نوجوانی اگر نگاهی فرصت‌محور و تحوّلی باشد می‌تواند این دوره زندگی را به بهترین دوره زندگی تبدیل کند که این موارد می تواند ویژگی های شخصیتی را محقق سازد. رویکردهای پژوهشی در زمینه نوجوانی بایستی فرصتی را فراهم کند که برنامه‌ریزان و کنشگران تعلیم وتربیت را با فرصت‌ها و ظرفیت‌های دوره نوجوانی به ویژه در دختران هرچه بیشتر آشنا کند. پژوهش‌های کیفی و کمی با هدف توصیف عمیق از دوره نوجوانیِ دختران می‌تواند زمینه‌ساز این آشنایی باشد. گفت‌وگو با نوجوان و درک اقتضائات نوجوانی و نگاه کردن به محیط پیرامونی از منظر نوجوانانِ دختر، در روش‌ها و رویکردهای پژوهشی از جمله رویکرد پدیدارشناسی، مهم و قابل توجه است. فرآیند پژوهش در زمینه نوجوانی می‌بایست اولا با مرور ادبیات پژوهش‌های انجام شده صورت گیرد و ثانیا به‌دنبال یافتن پاسخ به یک یا چند سؤال محوری است تا کاربرد آن در برنامه‌ریزی‌ها هرچه بیشتر مشخص شود که یکی از دغدغه های محقق همین مسئله بوده که بتواند با این تحقیق در نوجوانانِ دختر پاسخ سوالات پیش گفته را بدهد. به نظر محقق هر نهاد تربیتی به‌ویژه آموزش و پرورش، فعالان و کنشگران تعلیم و تربیت بایستی فعالیت‌ها و برنامه‌های خود را مبتنی بر پژوهش‌ها و تجربه زیستی نوجوانان دختر و مربّیان آنان برنامه‌ریزی کنند تا از مشکلات و معضلات نوجوانان دختر کاسته شود. با توجه به همین تحقیقات و مشاهدات، اهمیت و ضرورت تحقیق در نوجوانان دختر شهر تهران برای محقق یکی از دغدغه های وی شد و در صدد بر آمد تا تحقیقاتی در خصوص ناگویی هیجانی ویژگی های شخصیتی دختران نوجوان را مورد بررسی قرار دهد تا با نتایج این تحقیقات مدارس و سیستم تربیتی کشور بهره مند گردند.

هدف تحقیق

تعیین پیش بینی ناگویی هیجانی بر اساس ویژگی های شخصیتی در نوجوانان دختر شهر تهران

فرضیه تحقیق

ویژگی های شخصیتی می تواند ناگویی هیجانی نوجوانان دختر شهر تهران را پیش بینی کند.

روش شناسی تحقیق

با توجه به فرضیات تدوین شده و روش نمونه گیری ،روش پژوهش حاضرتوصیفی از نوع همبستگی است. همچنین از حیث هدف در زمره پژوهش های کاربردی قرار می گیرد. جامعه آماری پژوهش شامل تمامی دختران نوجوان منطقه ۴ شهر تهران که در مدارس متوسطه دوره دوم مشغول به تحصیل بودند، که طبق آمار بدست آمده تعداد۳۰۰ نفر بود روش تعیین حجم نمونه طبق فرمول کوکران بود. لذا با توجه به تعداد جامعه آماری ۲۱۰ نفر از دانش آموزان دختر به‌عنوان حداقل حجم نمونه در نظر گرفته شد..لذا در خصوص انتخاب حجم نمونه بصورت در دسترس اقدام شد به این شکل که با مدیریت آموزش و پرورش منطقه ۴ شهر تهران هماهنگی های اولیه صورت پذیرفت سپس در ناحیه های مربوطه با مدیران مدارس نواحی ۱-۲-۳ هماهنگی های لازم صورت پذیرفت و در نهایت نسبت به توزیع پرسشنامه ها در ایام از پیش تعیین شده مراجعه نموده و با نوجوانان که همان دانش اموزان بودند صحبت های بصورت صمیمی انجام شد و سپس توضیحات کامل در خصوص نتایج تحقیق و محرمانه بودن اطلاعات بصورت کامل تشریح و از شرکت کننده گان خواسته شد که پرسشنامه ها را تکمیل کنند . (در این فرمول N حجم جامعه است.آماره p : نسبت افرادی که دارای صفت مورد مطالعه می‌باشندآماره q : درصد افرادی است که فاقد صفت مورد مطالعه می‌باشند.)

$$n=\frac{\frac{Z^{2} pq}{d^{2}}}{1+\frac{1}{N}\left(\frac{Z^{2} pq}{d^{2}}-1\right)}$$

همچنین اثر متغیرهای جمعیت شناختی کنترل گردید.

جدول ۱. اثر متغیرهای جمعیت شناختی

ردیف	جنسیت	سن	دوره تحصیلی
۱	دختر	۱۲ الی ۱۶	دوره متوسطه

یافته های پژوهش

ویژگی های شخصیتی می تواند ناگویی هیجانی نوجوانان دختر شهر تهران را پیش بینی کند.

برای بررسی این فرضیه که کدام یک از مؤلفه های ویژگی های شخصیتی می تواند نقش موثری در پیش بینی ناگویی هیجانی ایفا کند از روش رگرسیون خطی چندگانه استفاده گردید. بدین ترتیب پس از تایید پیش فرض های رگرسیون، از این روش برای پاسخ به این سوال که آیا ویژگی های شخصیتی می توانند ناگویی هیجانی را پیش‌بینی کند، استفاده گردید. قبل از ارایه نتایج حاصل از رگرسیون ابتدا مفروضه های اصلی تحلیل رگرسیون چندگانه(نرمال بودن، عدم وجود همخطی بین متغیرهای پیش

بین، و استقلال خطاها) به تفکیک متغیرهای پیش بین بررسی می شود.مفروضه نرمال بودن با کمک شاخص های کجی و کشیدگی مورد بررسی قرار گرفت که نتایج آن در جدول۴-۵ گزارش گردید.

اثر همخطی چند گانه

یکی از مفروضات رگرسیون عدم وجود اثر هم خطی بین متغیرهای مستقل میباشد. شاخص های تحمل واریانس و تورم واریانس این فرضیات را چک می کنند. در SPSS این گزینه ها با نام تلورانس وVIF تعریف شده اند. مقدار شاخص تلورانس بین صفر و یک می باشد. به ازای هر متغیر مستقل یک مقدار برای این شاخص وجود دارد، اگر مقداراین شاخص به یک نزدیک باشد نشان از این است که این متغیر با بقیه ی متغیرهای مستقل اثر هم خطی ندارد و اگر به صفر نزدیک باشد عکس این حالت را نشان می دهد. هم چنین شاخص VIF نیز در صورتی نشان از تایید عدم وجود اثر هم خطی بین متغیرهای مستقل را نشان می دهد که مقداری کمتر از ۲ اختیار کند.

جدول ۲. شاخص تحمل واریانس و عامل تورم واریانس

شاخص‌های هم‌خطی چندگانه		
متغیرهای پیش بین	تلورانس	VIF
روان آزرده خویی	۰.۶۷	۱.۵۰
برون گرایی	۰.۷۸	۱.۲۹
گشودگی به تجربه	۰.۷۶	۱.۳۱
توافق پذیری	۰.۵۱	۱.۹۶
مسئولیت پذیری	۰.۵۶	۱.۸۰

همانطور که مشاهده می‌شود تمامی اعداد نشان از عدم وجود اثر هم خطی شدید بین متغیرهای پیش بین می باشد.

استقلال خطاها

از دیگر مفروضات رگرسیون استقلال خطاها می‌باشد که باید فرض وجود همبستگی بین خطاها رد شود. برای چک کردن این فرض می روان آزرده خویی از آماره دوربین واتسون استفاده کرد. برای تایید این فرض لازم است که مقدار این اماره در بازه ۱/۵ تا ۲/۵ قرار داشته باشد.در این پژوهش این آماره برابر با ۲/۰۵ شده است که حاکی از صادق بودن این پیش فرض می باشد.

اولین آزمون تست مدل کلی می باشد. در واقع اگر حداقل یکی از متغیر های پیش بین تحقیق روی متغیر ملاک تاثیر معنادار داشته باشد ، مدل پژوهشگر تایید می گردد. فرض صفر و خلاف به صورت زیر می باشد:

$$\begin{cases} H_0 : \beta_1 = \beta_2 = ... = \beta_5 = 0 \\ H_1 : \beta_i \neq 0 \qquad \forall one \;\; i \;\; for \;\; i = 1,2,3,4,5 \end{cases}$$

جدول۳. نتایج رگرسیون عوامل ویژگی های شخصیتی بر ناگویی هیجانی

	مدل	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	R	R^2	R^2_{adj}	sig
	رگرسیون	۸۲۸۸.۷۱	۵.۰۰	۱۶۵۷.۷۴	۲۱.۶۲	۰.۵۹	۰.۳۵	۰.۳۳	.۰۰۱
	باقیمانده	۱۵۶۴۴.۳۶	۲۰۴.۰۰	۷۶.۶۹					
	کل	۲۳۹۳۳.۰۷	۲۰۹.۰۰						

همان طور که در جدول مشاهده می‌شود مقدار sig کمتر از ۰/۰۵ شده است و نشان از معنی دار بودن مدل رگرسیون می باشد، یعنی حداقل یکی از متغیرهای پیش بین بر متغیر ملاک تاثیر معنادار دارد.

شاخص R^2 (ضریب تعیین چندگانه): این شاخص مشخص می کند که چند درصد از تغییرات متغیر ملاک توسط متعیرهای پیش بین تبیین می شوند به عبارت دیگر متغیرهای پیش بین چند در صدتوانایی برازش متغیر وابسته را دارند. در این پژوهش مقدار R^2 برابر ۰/۳۵ شده است به این معنا که عوامل ویژگی های شخصیتی ۳۵ درصد توانایی پیش بینی ناگویی هیجانی را دارند و ۶۵ درصد باقیمانده مربوط به سایر عوامل می باشد.

شاخص R^2_{adj} (ضریب تعیین تصحیح شده): این شاخص توانایی پیش بینی متغیر وابسته را توسط متغیر های پیش بین در جامعه بررسی می کند در واقع با کمی تعدیل، نمونه را به تمام جامعه بسط می دهد.مقدار این ضریب در این پژوهش ۰/۳۳ شده است، یه عبارت دیگر مولفه های ویژگی های شخصیتی ۳۳ درصد توانایی پیش بینی ناگویی هیجانی را دارند. با توجه به معنادار بودن کل مدل اکنون باید بررسی کرد که کدام یکی از ضرایب صفر نیست و یا به عبارت دیگر کدام متغیر یا متغیرها تاثیر معنادار در مدل دارند. به این منظور از آزمون t استفاده می شود.

جدول۴. ضرایب استاندارد، غیراستاندارد و آماره تی متغیرهای وارد شده در معادله رگرسیون

متغیر پیش بین	ضرایب رگرسیون		آمارهt	sig	سطح معناداری مورد نظر
	استاندارد نشده	استاندارد شده			
مقدار ثابت	۹۲.۶۶		۱۲.۳۴	۰.۰۰۱	.۰۵
روان آزرده خویی	۰.۱۶	۰.۱۸	۲.۰۹	۰.۰۳	.۰۵
برون گرایی	-۰.۱۸	-۰.۱۱	-۱.۷۰	۰.۰۹	.۰۵
گشودگی به تجربه	۰-.۲۹	۰-.۱۵	۲-.۳۲	۰.۰۲	.۰۵
توافق پذیری	-۰.۵۲	-۰.۳۷	-۴.۶۸	۰.۰۰۱	.۰۵
مسئولیت پذیری	-۰.۴۱	-۰.۲۸	-۳.۶۸	۰.۰۰۱	.۰۵

همان طور که نتایج جدول نشان می‌دهد عوامل روان آزرده خویی، مسئولیت پذیری، گشودگی به تجربه و توافق پذیری با ناگویی هیجانی در سطح ۵ درصد رابطه معنادار دارند. ضرایب منفی عوامل مسئولیت پذیری، گشودگی به تجربه و توافق پذیری بیانگر این مطلب است که با افزایش این عوامل مقدار ناگویی هیجانی کاهش می یابد.

بحث و نتیجه‌گیری

ویژگی های شخصیتی می تواند ناگویی هیجانی نوجوانان دختر شهر تهران را پیش بینی کند.

برای بررسی این فرضیه که کدام یک از مؤلفه های ویژگی های شخصیتی می تواند نقش موثری در پیش بینی ناگویی هیجانی ایفا کند از روش رگرسیون خطی چندگانه استفاده گردید. براساس یافته‌های فوق نتایج پژوهش‌های موسوی فیروزآبادی (۱۳۹۹)، رامیار (۱۳۹۷)، عرب‌زاده و همکاران (۲۰۱۲)، اکینچی (۲۰۲۱)، دلافونته و همکاران (۲۰۲۰) در داخل و خارج از کشور همخوان و هماهنگ است. وجود راهبردهای ویژگی شخصیتی مثبت در نوجوانان نشان از ابراز هیجانات آنان داشته و بر تنیدگی آنان تاثیر می‌گذارد. راهبردهای شخصیتی از جمله راهبردهای شناختی و فراشناختی باعث می‌شود که فرد بتواند تمام کنش‌های درگیر در یک عمل شناختی را از ابتدا تا انتها تحت نظر قرار دهد و جریان ابراز هیجانات خود را به‌گونه‌ای هدایت کند که بهره‌وری فرایندهای ذهنی‌اش نسبت به زمان و منابع در دسترس افزایش پیدا کند و اگر بتوانند از ویژگی های شخصیتی بیشتر استفاده کند، ناگویی هیجانی در آنها کمتر خواهد بود. همچنین محققان عقیده دارند که مداخلات ابراز هیجانات در دانش‌آموزان با کنترل

شرایط، توانمندی شخصیتی را آنان افزایش می‌دهد (اکسان، ۲۰۱۹). در تبیین تاثیر غیر مستقیم ابراز هیجانات بر ویژگی های شخصیتی از طریق بیان هیجانات نیز می‌توان گفت هرچقدر نوجوانان در طول تحصیل، احساس استرس و فشار بیشتری از ناکامی‌ها، تغییرات، تعارضات و تنشگرهای تحصیلی داشته باشند و ناگویی هیجانی بیشتری به این فشارها از خود نشان دهند، اشتیاق و درگیری تحصیلی آنان دچار افت خواهد شد و می‌توان گفت ویژگی های شخصیتی از طریق کاهش تنیدگی تحصیلی، یعنی کاهش فشارها و واکنش‌های منفی به آنها، می‌توانند باعث افزایش ابراز هیجانات آنان گردد. پس می توان دریافت که ویژگی های شخصیتی افراد قابلیت این را دارد که ابراز هیجانات آنان را به درستی هدایت و با بیان سلیس و روان در جهت تحقق این مهم موفق تر باشند. و در نهایت نتایج بیانگر این است که ویژگی های شخصیتی دختران کاملا می تواند در روند ناگویی هیجانی آنان رابطه داشته باشد و ناگویی هیجانی در انان براحتی قابلیت پیش بینی را دارا بود.

منابع

پارپایی، رزیتا؛ امیری، حسن و عارفی، مختار.(۱۴۰۱).الگوی معادلات ساختاری رضایتمندی زوجین بر اساس مولفه های شخصیتی پنج عاملی نئو با میانجیگری ارتباط مادر فرزند. *فصلنامه فرهنگی تربیتی زنان و خانواده*، (۶۰)۱۷، ۱۹۳-۱۷۹.

حمیدی، فریده. (۱۳۹۴). بررسی رابطه ذهن آگاهی و ویژگی های شخصیتی معلمان با خوش بینی آموزشی آنان. *فصلنامه خانواده و پژوهش*، ۱۲ (۴)، ۴۰-۵۷.

رافضی، زهره؛ اصغری، معصومه و مشایخ، مریم. (۱۳۹۶). مقایسه ویژگی های شخصیتی افراد مبتلا به سندرم روده تحریک پذیر و افراد سالم: مدل پنج عاملی. *فصلنامه یافته*، ۱۹ (۴)، ۴۲-۳۴.

شاد گهراز، سمانه ؛ عطاران، الناز ؛ خدادادی جوکار، فرناز ؛ عبداللهی مقدم، مریم ؛ مجیدی مومن آباد، امیرحسین (۱۴۰۱). زمینه یابی رضایت جنسی و شیوع خیانت زناشویی (آنلاین و جنسی) در جمعیت ایرانی، *نشریه روانشناسی زن*، ۳(۳)، ۲.

شریفی ساعی، محمد حسین و آزاد ارمکی، تقی. (۱۴۰۰). عوامل شکل گیری خیانت زناشویی در ایران؛ مطالعه فراترکیب. *نشریه بررسی مسائل اجتماعی ایران*، ۱۲(۲): ۷۴-۳۳.

کارگر خرم آبادی، حکمت.، خدابخش، محمدرضا.، و کیانی، فریبا. (۱۳۹۵). اثربخشی مشاوره گروهی بخشش محور مبتنی بر دیدگاه اسلامی بر ترمیم رابطه زناشویی بعد از خیانت همسر. *مجله اخلاق پزشکی*، ۱۰ (۳۸)، ۳۶-۲۹.

یاسایی سکه، معصومه و منتخبیان، زهرا. (۱۴۰۰). بررسی رابطه ویژگی های شخصیتی و کیفیت رابطه زناشویی بر نگرش به رابطه فرازناشویی در زنان متاهل. *مجله پیشرفتهای نوین در علوم رفتاری*، ۵۵، ۳۴۱-۳۲۵.

سرمد، زهره؛ حجازی، الهه و عباس بازگان(۱۳۹۰) روش تحقیق در علوم رفتاری، تهران: انتشارات آگه.

مهنا، سعید و طالع پسند، سیاوش (۱۳۹۵) رابطه بین حمایت های محیطی و خودآگاهی هیجانی با درگیری تحصیلی با نقش میانجی بهزیستی تحصیلی، مجله ایرانی آموزش در علوم پزشکی، ۱۶ (۴): ۴۲-۳۱.

باقری ،فرزین، فتحی آشتیانی علی، صوابی نیری وحید، رضائی گلعذانی حامد، بریاجی شبنم.(۱۴۰۱) اثربخشی درمان مبتنی بر پذیرش و تعهد بر حساسیت اضطرابی و ناگویی هیجانی پرستاران مبتلاء به کمردرد مزمن. طلوع بهداشت ۱۴۰۱; ۲۱ (۵) :۶۳-۴۹

هنرپروران، نازنین (۱۳۹۵). مقایسه ثبات ازدواج و مؤلفه های عشق در دانشجویان با ازدواج سنتی و غیر سنتی دانشگاه های آزاد اسلامی استان فارس .فصلنامه علمی- پژوهشی زن و جامعه، ۷(ویژه نامه)، ۲۸-۱۷.

فخری، مریم السادات؛ مهدویان فرد، راحله وکیمیایی، سید علی(۱۳۹۶). پیش بینی احتمال طلاق زنان بر اساس دلبستگی اجتنابی، دلبستگی اضطرابی و مهارت حل مسئله خانواده. فرهنگ مشاوره و روان درمانی، ۹(۳۳)، ۲۲۲-۲۰۷.

Batabyal, A. A. (2018). Marital infidelity: A game-theoretic analysis. *Journal of Quantitative Economics*, *16*(1), 227-233.

Brem, M. J., Florimbio, A. R., Grigorian, H., Wolford-Clevenger, C., Elmquist, J., Shorey, R. C., ... & Stuart, G. L. (2019). Cyber abuse among men arrested for domestic violence: Cyber monitoring moderates the relationship between alcohol problems and intimate partner violence. *Psychology of violence*, *9*(4), 410.

Crouch, E., & Dickes, L. (2016). Economic repercussions of marital infidelity. *International Journal of Sociology and Social Policy*, *36*(1/2), 53-65. P 8

Gordon, K. C., Mitchell, E. A., Baucom, D. H., & Snyder, D. K. (2022). Couple Therapy for Infidelity. *Clinical Handbook of Couple Therapy*, 413.

Görgüt, İ., & Özbal, A. F. (2018). Adaptation of Sport Brand Personality Scale to Turkish. *Universal Journal of Educational Research*, *6*(4), 759-768.

Gronholm, P. C., Flynn, M., Edmonds, C. J., & Gardner, M. R. (2012). Empathic and nonempathic routes to visuospatial perspectivetaking. Consciousness and Cognition, 21, 494-500.

Harris, C. (2018). *Characteristics of Emotional and Physical Marital Infidelity That Predict Divorce* (Doctoral dissertation, Alliant International University).

Khojasteh Mehr, R., Roshan Ravan, N., & Abbaspour, Z. (2021). Evaluation of psychometric properties of the Self Dyadic Perspective-Taking (SDPT) and Other Dyadic Perspective-Taking (ODPT) scales. *Journal of Family Psychology*, *3*(1), 81-92.

Kim, J., Gardant, D., Bosselut, G., & Eys, M. (2018). Athlete personality characteristics and informal role occupancy in interdependent sport teams. *Psychology of Sport and Exercise*, *39*, 193-203.

Lamothe, M., Boujut, E., Zenasni, F., & Sultan, S. (2014). To be or not to be empathic: the combined role of empathic concern and perspective taking in understanding burnout in general practice. BMC Family Practice, 15, 1-18.

Long, E. C. J. (1990). Measuring dyadic perspective –taking: Two scales for assessing perspective –taking in marriage and similar dyads. Journal of Educayional and Psycholgical Measurement, 50, 90-105.

Martini, T. S., Grusec,J. E., & Bernardini, S. C. (2001). Effect of interpersonal control, perspective taking, and attributions on older mothers and adult daughters satisfaction with their helping relationship. Journal of Family Psychology, 15, 688-705.

Oke, O. P. (2018). The Socio Religious Significance of Edi Festival Song in Controlling Marital Infidelity in Traditional Marriage Institution in Oriigbo Meje, Osun state Nigeria. *Global Journal of Human-Social Science Research*.

Toplu-Demirtaş, E., & Fincham, F. D. (2018). Dating infidelity in Turkish couples: the role of attitudes and intentions. *The Journal of Sex Research*, *55*(2), 252-262.

Witvliet, C. V., Hofelich Mohr, A. J., Hinman, N. G., & Knoll, R. W. (2015). Transforming or Restraining rumination: The impact of compassionate reappraisal versus emotion suppression on empathy, forgiveness, and affective psychophysiology. *The Journal of Positive Psychology*, *10*(3), 248-261.

Xin, M. Y., & Hassan, S. A. (2020). Factors Contributing to Infidelity in Marriage Within Asian Countries A Systematic Review of literature. *Social Sciences*, *10*(15), 210-224.

Guest, D. E. (1987) Human resource management and industrial relations, Journal of Management Studies, 14(5), pp 503–521.